

LISTY

skřítko Lískáčka pro rodiny s dětmi

List 9/2014 - LISTOPAD

Líska

Lískáčkovo
listopadové
téma:

Pod šípkovým keřem

Co nás čeká:

- **Výstava podzimních plodů** (pro děti od 3 let, ve spolupráci s rodiči, aktivita venku i uvnitř, délka dle potřeby)
- **Šípkový sirup** (pro děti od 5 let, ve spolupráci s rodiči, aktivita uvnitř, cca 2 hodiny)
- **Šípkový keř** (pro děti od 3 let, ve spolupráci s rodiči, aktivita uvnitř, 30 minut)

Příběh
s Lískáčkem:

Pod šípkovým keřem

„Dnes vyrazíme do stráně na šípky,“ řekla dětem u snídaně babička. „Už žádné nemám a zima se rychle blíží. Až bude venku sníh a mráz, tak nás šípkový čaj krásně zahřeje a ještě nám pomůže proti rýmě a kašli“.

„A babi, budeme z těch šípků dělat i sirup? Ten já mám opravdu rád, ještě víc než čaj,“ zeptal se Tomáš a už se chystal jít pro košík na šípky. „Ale mně se nechce,“ prohlásila rychle Jitka a našpulila pusy. „Budu zase poškrábaná a samý trn. Copak to stojí za to?“ „To víš, že stojí. Copak máš ráda rýmu a kašel? A když budeš opatrná a nebudeš hrrr, tak ti šípek neublíží,“ usmála se na ni babička a pohládila ji po vlasech.

A tak vyrazili. Sluníčko svítilo a byl krásný podzimní den. Venku se k nim přidal i Lískáček a vyprávěl jim, jak už se všichni jeho kamarádi z lesa chystají na zimu. On už se také nachystal. Nanosil si zásoby jídla i dřeva, nasušil bylinky proti nemocem a ucpal v domečku všechny díry. Cesta k šípkovému keři jim rychle uběhla.

Na keři byly již z dálky vidět rudé šípky, které se trochu pohupovaly ve větru. Za chvíli už děti opatrně sbíraly šípky do košíku. Přitom si všichni povídali, co z těch šípků všechno udělají. Náhle jejich povídání přerušilo slabé kýchnutí. „Co to bylo?“ ozvala se Jitka a nevěřícně zkoumala šípkový keř. A znova. Kých. „Přece nekýchá ten keř?“ Jitka zkoumavě prohlédla keř od vrchu až k zemi, a tam v listí uviděla, že se na ni dívají dva lesklé korálky. Kých. Korálky s sebou cukly, listí se sesypalo a pod keřem stál malý pichlavý ježek.

„Jé ježek. Tys nám tedy nahnal strachu!“ zvolal Tomáš a už u ježka dřepěl. „Ale je nějaký malý a kýchá,“ prohlížel si ho zamračeně Lískáček. „To není na zimu dobré. Takhle tu zimu asi nepřežije“ „A nemůžeme mu nějak pomoci? Vezmeme si ho domů do pokojíčku, tam mu bude teplo a může bydlet s námi.“ Jitka se podívala na babičku, ale ta zavrtěla hlavou. „Nemůžeš ho mít v pokojíčku. To není domácí mazlíček. Ježek patří ven.“ „Ale takhle ho tu nechat nemůžeme! Vždyť by mohl umřít,“ prosil Tomáš. „To víš, že mu

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

nadace
partnerství

| LIDÉ A PŘÍRODA

Zlínský kraj

pomůžeme. Neboj se Tomáši. Teď ho opatrně dáme do košíku a vezmeme k nám. Já pak zavolám pana Lišku. Pracuje na záchrané stanici pro zvířata a poradí nám, co dělat," uklidnila děti babička. A tak se i stalo. Ježka vzali do košíku a donesli domů. Večer se na ježka přišel podívat pan Liška.

„Dobře jste udělali, že jste ho tam nenechali. Je hubený a opravdu by zimu nepřežil.“ Pan Liška si ježka zkoumavě prohlížel. „Nejlepší bude, když ho vezmu k nám na stanici. Tam se o ježka postaráme. Bude potřebovat trochu poléct a hlavně vykrmit. Ale určitě to zvládne. Můžete se za ním přijít podívat,“ pan Liška se na děti usmál a chystal se k odchodu. „Když potřebuje vykrmit, můžeme mu taky něco přinést, až za ním půjdeme?“ zeptal se Tomáš. Chtěl ježkovi pomoci víc, než jen ho dát do nějaké stanice. „Můžete. To budeme rádi. Máme těch ježků víc a jsou to pořádní jedlíci. Můžete přinést kočičí nebo psí granule nebo konzervu. To se nepokazí a ježci si smlsnou!“ mrkl pan Liška na Tomáše. „Hlavně nenoste ovoce, to opravdu ježci nejedí. Leda kdyby bylo úplně plné červů. To by si pak pochutnali na těch červech,“ zasmál se pan Liška na děti. „Ale to my už víme!“ odpověděli děti a šly vyprovodit pana Lišku s ježkem k brance.

Lískáčkovo
bádání:

Výstava podzimních plodů

Věk: od 3 let ve spolupráci s rodiči

Místo: venku, v místnosti

Pomůcky: proutěný košík nebo plátěný sáček nebo taška, lupa, papírové krabičky nebo tácky, kniha s obrázky semen a plodů, fix, z papíru vyrobené cedulky

Motivace: Zima se kvapem blíží a zvířátka si dělají zásoby jídla. Ty si buď schovávají do různých skrýší, kam se budou celou zimu vracet, nebo je rovnou sní. Snaží se co nejvíce ztloustnout, aby vydržela dlouho bez jídla. Přes zimu pak spí v pelíšku a sní o jaře. Na podzim dozrává velké množství semínek a plodů, které zvířátka jí. Některé plody ale mohou být nebezpečné, protože jsou jedovaté. Poznáte, jaké plody a semínka můžeme najít na podzim?

Postup: Nejprve vyrazíme na objevnou výpravu. Vezmeme si s sebou proutěný košík, plátěný pytlík nebo tašku (případně jakýkoliv jiný sáček) a vyrazíme na procházku do přírody. Naším cílem bude najít co nejvíce různých druhů semínek a plodů a ty posbírat do pytlíku. Dáváme přitom pozor, abychom je moc nepomačkali. Pokud budeme sbírat bobule, utrháme je i s kouskem větvičky, semínka šišek vezmeme i se šiškou.

Po návratu domu si posbírané věci rozložíme na stůl a pomocí knížek se pokusíme určit, co jsme posbírali. Zkusíme i zjistit, zda jsou jedovaté nebo jedlé. Vše si můžeme také prohlédnout lupou pěkně zblízka.

Nakonec si na místě, kde to nebude vadit, vytvoříme malou podzimní výstavku. Každý najitý druh si dáme na zvláštní tácek nebo do zvláštní krabičky (tu si můžeme i samy poskládat). Na papírovou cedulku připišeme název. K výstavce položíme prázdný tácek a lupu. Pokud budou děti chtít, mohou si z výstavky najít věci kdykoliv vzít na tácek a opět pořádně prohlédnout lupou. Takto vytvořenou výstavu můžeme v průběhu roku obměňovat podle toho, co zrovna na svých procházkách najdeme.

Trocha teorie: Jaké plody můžete ve svém okolí najít a kdo je jí? Je jich opravdu hodně. Můžete najít lískové nebo jiné ořechy. Těmi se nejčastěji živí veverky, myši, myšice, plšci ale i ptáci jako ořešník nebo straka. Žaludy, bukvice a kaštany chutnají například divokým prasatům a srnkám. Jeřabiny, hloh, ostružiníky, šípek nebo ptačí zob chutnají kosům, drozdům nebo vrabcům. Kosi mají rádi i ovoce, zejména jablka. Semínka ze šíšek vybírají kromě ptáků také veverky a drobní savci, jako myš nebo myšice.

A jak je to s těmi ježky. Ježci jsou hmyzožravci. Před zimou se snaží co nejvíce najíst a vytvořit si tak dostatečné tukové zásoby na nadcházející zimní spánek. Pokud ale dostatečně nepřibere, zimu zpravidla nepřežívá. Pokud naleznete nemocného, zraněného nebo hubeného ježka (váha v listopadu je méně než 600g), můžete mu pomoci tak, že ho buď odvezete na nejbližší záchranou stanicí pro zvířata, nebo se o něj po konzultaci s odborníky postaráte sami. Nezapomeňte ale, že ježek je zákonem chráněný a péči o něj byste opravdu měli konzultovat s odborníkem. Informace o záchraných stanicích naleznete na www.zvirevnouzi.cz.

Lískáčkův
pokus:

Šípkový sirup

Věk: od 5 let ve spolupráci s rodiči

Místo: v místnosti

Pomůcky: 1 kg zralých šípků (nesmí být přemrzlé), 2 l vody, 1 – 1,5 kg cukru (dle chuti), 1 kyselina citronová, hrnec, tyčový mixér, jemné sítko a plátýnko na cezení, vyvařené lahve s víčky na uskladnění

Motivace: Všichni víme, že ze sušených šípků se vaří čaj, ale zkoušeli jste někdy i něco jiného? Můžeme mít šípkovou marmeládu, omáčku, sirup, víno, likér, kompot, polévku i cukroví. Pokud se podíváte na internet, naleznete nepřeberné množství receptů. My se dnes nachystáme na zimu a vyrobíme si šípkový sirup. Ten nám dodá vitamín C a pomůže nám se bránit proti rýmě a kašli. Děti nám mohou pomáhat dle jejich šikovnosti a chuti.

Postup:

1. Nejprve si venku natrháme 1 kg šípků.
2. Šípky zbavíme chlupatých konců (bubáků) a stopek. Dáme do hrnce. Přidáme trochu vody a rozmixujeme.
3. Zalijeme směs zbytkem vody a necháme louhovat asi 30 minut.
4. Směs postavíme na plotnu a vaříme na mírném ohni asi 10 minut.
5. Po uvaření směs přecedíme pomocí plátýnka. Tím se zbavíme semínek i nepříjemných chloupků.
6. Scezený odvar opět zahřejeme na 70 stupňů a pomalu začneme přidávat cukr. Vaříme tak dlouho, dokud se všechn cukr nerozpustí.
7. Nakonec přidáme dle chuti kyselinu citrónovou.
8. Plníme do vyvařených lahví a skladujeme v chladnu. Někteří doporučují dát do každé lahve ještě lžičku alkoholu, aby se sirup rychle nekazil, ale s tím zkušenost nemám. Po otevření je dobré ho skladovat v lednici.

 Lískáčkovo
tvoření:

Šípkový keř

Věk: od 3 let ve spolupráci s rodiči

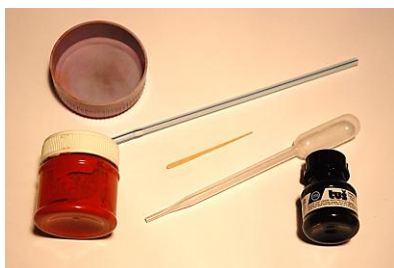
Místo: uvnitř

Pomůcky: bílý kreslicí karton A4, černou tuž, kapátko, párátko, brčko, červenou prstovou nebo temperovou barvu, kelímek na barvu, pracovní podložka nebo pracovní ubrus

Motivace: Podzimní krajinu zdobí šípky svými červenými plody, které svítí do dálky. Získat je není zrovna jednoduché, protože se brání svými trny. Pokud ale vytrváte, získáte cenný zdroj nejen vitamínu C, ale i cenného léčivého pomocníka.

Postup:

1. Nachystáme si bílý kreslicí karton A4, černou tuž, kapátko, párátko, brčko, červenou prstovou nebo temperovou barvu, kelímek na barvu, pracovní podložku nebo pracovní ubrus.
2. Na papír kapátkem nakapeme pár kapek tuže. Místo kapátka můžeme použít štětec nebo tuž opatrně nalijeme.

3. Kapky opatrně rozfoukáme pomocí brčka a vytvoříme tak siluetu keře. Necháme usušit.

4. Šípky na keři vytvoříme prstem namočeným do červené barvy.

5. Nakonec párátkem namočeným v tuži domalujeme šípkům „bubáky“ a připojíme je ke keři. A máme hotovo.

Pochlub
se Lískáčkovi:

Jak to dopadlo?

Stalo se vám něco zajímavého? Chcete se ještě na něco zeptat? Pište Lískáčkovi na adresu Liskacek@post.cz. Už se moc těší. A také nám můžete napsat, jaké téma byste v našich listech uvítali.

Lískáčkovo
opakování:

Zkuste si odpovědět

- Jaké plody jste na své procházce našli?
- Povedl se vám šípkový sirup?
- Co se vám líbilo?
- Kdo všechno může jíst ořechy?
- Kdo jí malé bobule – hloh, ptačí zob či kalinu?
- K čemu je dobrý šípek?
- Co máte na výstavce?

Sestavil: Lenka Pavelčíková
odborná spolupráce: Iva Koutná, Marie Kordulová